

ΤΟΥ **Λεωνίδα Βατικιώτη**

Καρότο για τον ΣΥΡΙΖΑ χαρακτήρισε το ειδησεογραφικό πρακτορείο Μπλούμπεργκ τους όρους που περιλαμβάνονται στις ανακοινώσεις του προέδρου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας Μάριο Ντράγκι, λόγω των κινήτρων που περιέχει ώστε η επόμενη κυβέρνηση να αποδεχθεί τους όρους των πιστωτών στις διαπραγματεύσεις οι οποίες θα ξεκινήσουν για την τύχη του ελληνικού δημόσιου χρέους.

Το παράξενο είναι ότι έτσι ακριβώς, σαν καρότο κι όχι σαν μαστίγιο όπως στην πραγματικότητα είναι, αντιμετώπισε και η ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ τους όρους του Ντράγκι που σε ό,τι αφορά την Ελλάδα είναι δύο κι επικεντρώνονται στα εξής: πρώτο, στην αυστηρή προϋπόθεση ολοκλήρωσης της αξιολόγησης από την τρόικα ώστε να ενταχθούν και τα ελληνικά ομόλογα στις ευνοϊκές ρυθμίσεις της ποσοτικής χαλάρωσης, όπως αποκαλείται το πρόγραμμα αγοράς ομολόγων, και δεύτερο στην αποπληρωμή των ομολόγων που ήδη διακρατά η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και λήγουν τους επόμενους μήνες, βάσει του όρου ότι η Φρανκφούρτη δεν μπορεί να κατέχει πάνω από το 33,3% του χρέους κάθε χώρας.

Για να αγοραστούν νέα ομόλογα επομένως πρέπει να πληρωθούν τα υπάρχοντα, διαμηνύει η ΕΚΤ, ακυρώνοντας οποιαδήποτε σκέψη πιθανότατα υπήρχε για εφαρμογή της απόφασης του συνεδρίου του ΣΥΡΙΖΑ και παύση πληρωμών του δημόσιου χρέους • ενδεχόμενο ξεκάθαρα αποκλεισμένο από τον πρόεδρο του ΣΥΡΙΖΑ Αλέξη Τσίπρα σε πρόσφατη συνέντευξή του στη Ριάλ Νιούζ, όπου δήλωσε ότι το ομόλογο που λήγει τον Μάρτιο θα πληρωθεί.

Συνεχίζοντας ο ΣΥΡΙΖΑ σε αυτή την γραμμή πλήρους υποταγής στους πιστωτές, προάγγελος για τη στάση του στους επόμενους μήνες στις διαπραγματεύσεις για το χρέος, αντί να αποδοκιμάσει τους όρους του Ντράγκι δηλώνοντας ότι αποτελούν θηλιά στο λαιμό της επόμενης κυβέρνησης και ακυρώνουν την ελεύθερη βούληση των εκλογέων προτού καν αυτή εκφραστεί στις κάλπες στο βαθμό που εκβιάζουν και επιβάλλουν τη συνέχιση της σημερινής πολιτικής, έσπευσε να χαιρετίσει τις ανακοινώσεις με ανακοίνωση του Γραφείου Τύπου. Σε αυτήν αναφέρεται κατά λέξη πως «πρόκειται για σημαντική απόφαση, την οποία και θα αξιοποιήσει η επόμενη ελληνική κυβέρνηση προς όφελος της χώρας»...

Αυτή όμως η «σημαντική απόφαση», που πρωτίστως αποτελεί ράπισμα στην κυβέρνηση Σαμαρά-Βενιζέλου, δεδομένου ότι πέντε χρόνια μετά την υπαγωγή στα μνημόνια και ένα χρόνο μετά το success story τα ελληνικά ομόλογα παραμένουν στο επίπεδο των σκουπιδιών, την κατώτερη δηλαδή διαβάθμιση, υπονοεί την πλήρη αποδοχή των 19 όρων της τρόικας ως προαπαιτούμενων, για να ολοκληρωθεί επιτυχώς η τρέχουσα αξιολόγηση. Η μετάθεση της υλοποίησης του προγράμματος αγοράς κρατικών τίτλων από τον Ντράγκι μετά το πράσινο φως της τρόικας σημαίνει ότι δίπλα στην εκταμίευση των δόσεων οι πιστωτές παρατάσσουν ένα ακόμη όπλο απειλής προς την κυβέρνηση. Κι αν για τον δούλο Σαμαρά αποτελεί δικαίωση της πολιτικής πλήρους υποταγής και παράδοσής του στους δανειστές, για τον ΣΥΡΙΖΑ πώς αποτελεί «σημαντική απόφαση» στο βαθμό που ακυρώνει τις εξαγγελίες του και διαμορφώνει πολύ χειρότερο έδαφος διαπραγματεύσεων;

Παρότι η αγορά ελληνικών τίτλων αποτελεί αμελητέα ποσότητα, μόλις 23 δισ. ευρώ, η αντιμετώπιση που επιφυλάχθηκε όχι μόνο για τη χώρα μας αλλά και για όλες τις άλλες υπό μνημονιακή κατοχή αποκάλυψε ότι τα μέτρα ποσοτικής χαλάρωσης τα οποία περιλαμβάνουν την αγορά κρατικών αλλά όχι εταιρικών τίτλων ύψους 60 δισ. ευρώ μηνιαίως από τον Μάρτιο του 2015 μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2016 (συνολικής αξίας 1,1 τρισ. ευρώ) δεν ισοδυναμούν με στροφή στην οικονομική πολιτική της Ευρώπης ή πολύ περισσότερο χαλάρωση της πολιτικής της λιτότητας. Οι περίφημες μεταρρυθμίσεις δεν αναστέλλονται, αλλά επιταχύνονται όσο η ΕΚΤ θα συσσωρεύει κρατικά ομόλογα. Ενδεικτική είναι η τελευταία παράγραφος της επίσημης ανακοίνωσης της ΕΚΤ, υποδεικνύοντας έναν ακόμη λόγο για τον οποίο ο ΣΥΡΙΖΑ όφειλε να αποδοκιμάσει τις αποφάσεις της ΕΚΤ αντί να τις χαρακτηρίσει «σημαντικές»: «Προκειμένου να αυξηθεί η επενδυτική δραστηριότητα, η δημιουργία θέσεων εργασίας και η παραγωγικότητα, χρειάζεται να συμβάλλουν αποφασιστικά άλλες περιοχές πολιτικής.

Συγκεκριμένα, η προσδιορισμένη εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων στις αγορές εργασίας και προϊόντων, όπως επίσης και δράσεις βελτίωσης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος για τις εταιρείες απαιτείται να αποκτήσουν ώθηση σε αρκετές χώρες. Είναι σημαντικό οι δομικές μεταρρυθμίσεις να εφαρμοστούν ταχύτατα, αξιόπιστα και αποτελεσματικά [...] Οι δημοσιονομικές πολιτικές πρέπει να υποστηρίξουν την οικονομική ανάκαμψη, ενώ θα επιβεβαιώνουν τη βιωσιμότητα του χρέους σε συμμόρφωση με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης που παραμένει σημείο αναφοράς» αναφέρεται κατά λέξη στη «σημαντική απόφαση»!

Τα μέτρα του Ντράγκι (που αποτελούν μια πιο συντηρητική εκδοχή αντίστοιχων μέτρων αύξησης της ρευστότητας στις ΗΠΑ, όπου περιλαμβανόταν επιπλέον κι η αγορά εταιρικών

ομολόγων, χωρίς όμως να καταφέρουν να αποτρέψουν τη χρεοκοπία του Ντιτρόιτ), παρότι δεν αναιρούν την πολιτική λιτότητας, σηματοδοτούν μια στροφή στη νομισματική πολιτική μέσω της αναίρεσης καταστροφικών κι ανεπιθύμητων δυναμικών αναπτυγμένων στο έδαφος της κρίσης: όπως για παράδειγμα ο αποπληθωρισμός (στο -0,2% κινήθηκε σε ετήσια βάση τον Δεκέμβριο το επίπεδο τιμών στην ευρωζώνη).

Η σταγόνα που ξεχείλισε το ποτήρι στο επίπεδο των τιμών ήταν αναμφισβήτητη η ραγδαία (κι εξόχως ευεργετική για νοικοκυριά κι επιχειρήσεις, σε όποιες χώρες έγινε τουλάχιστον αισθητή) πτώση των τιμών του πετρελαίου. Η προσπάθεια της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας έγκειται στην επαναφορά του πληθωρισμού στο επίπεδο στόχο του 2%, μέσω της αύξησης της ρευστότητας. Το πρόβλημα ωστόσο του αποπληθωρισμού δεν λύνεται με την αγορά κρατικών ομολόγων που κατεξοχήν ευνοημένες θα έχει τις τράπεζες, οι οποίες θα ξεφορτώσουν στην ΕΚΤ ομόλογα που διαθέτουν κι έτσι -με βάση το σκεπτικό της Φρανκφούρτης- θα αρχίσουν να δανείζουν νοικοκυριά (η δανειακή επέκταση στα οποία τον Νοέμβριο ήταν μόλις 0,7% σε ετήσια βάση) και επιχειρήσεις (-1,3%) και στη συνέχεια το ΑΕΠ θα αυξηθεί από το επίπεδο του 0,2% που κυμάνθηκε το τρίτο τρίμηνο του 2014, ενώ σε σχέση με το επίπεδο του 2008 καταγράφει πτώση της τάξης των 3 μονάδων!

Το πραγματικό πρόβλημα της ευρωζώνης είναι ότι η άνοδος των κερδών που έχουν προκαλέσει οι αντεργατικές μεταρρυθμίσεις (μέσω της μείωσης των μισθών, της ελαστικοποίησης των εργασιακών σχέσεων, κ.ά.) δεν έχει καταφέρει να αντισταθμίσει την πτώση των κερδών από τη μείωση της συνολικής ζήτησης τα τελευταία χρόνια εξαιτίας της λιτότητας. (Η πτώση του πραγματικού ΑΕΠ και της πραγματικής ζήτησης στην ευρωζώνη από το 2008 μέχρι το 2014 φαίνεται παραστατικά στο διάγραμμα.) Έτσι το επίπεδο της συνολικής κερδοφορίας, που διαρκώς «υπονομεύεται» και ωθείται προς τα κάτω από την τεχνολογική πρόοδο και την αυξημένη οργανική σύνθεση της παραγωγής, παραμένει καθηλωμένο.

Τη δική της συμβολή στο στόχο ανόδου της καπιταλιστικής κερδοφορίας φιλοδοξεί να έχει η πτώση της συναλλαγματικής ισοτιμίας του ευρώ έναντι των κυριοτέρων ξένων νομισμάτων στο επίπεδα που βρισκόταν πριν από 11 χρόνια, π.χ. προς το δολάριο στο 1,16, που είναι άμεσο αποτέλεσμα της ποσοτικής χαλάρωσης. Η ώθηση που θα δώσει στις εξαγωγές (εκείνων εννοείται των χωρών που παράγουν διεθνώς ανταγωνιστικά προϊόντα, όπως η Γερμανία) υπόσχεται αυξημένες πωλήσεις και κέρδη. Ροές που στην περίπτωση εκείνη στην οποία η Γερμανία είχε δικό της νόμισμα, δεν υπήρχε δηλαδή ευρώ, ουδέποτε θα πραγματοποιούνταν λόγω του ότι η συναλλαγματική ισοτιμία του μάρκου θα βρισκόταν στα ουράνια και τα εξαγωγικά κέρδη σημαντικά περιορισμένα, οπότε η πολιτική μείωσης του εργατικού κόστους στο εσωτερικό θα προκαλούσε ανυπέρβλητα εμπόδια στην πραγματοποίηση

της υπεραξίας.

Η ποσοτική χαλάρωση, που προκάλεσε ράλι στα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια, έρχεται να διαχειριστεί και να αντιμετωπίσει αυτές τις αντινομίες. Ταυτόχρονα όμως γεννά νέες, όπως οι φούσκες δημιουργήματα της αυξημένης ρευστότητας στο βαθμό που η διευκόλυνση προς τις τράπεζες δεν πρόκειται να αυξήσει τις χορηγήσεις τους. Πρώτο μέλημα των τραπεζών θα συνεχίσει να είναι η βελτίωση των προβληματικών ισολογισμών τους και η εξυγίανση των τοξικών χαρτοφυλακίων τους. Μάρτυρας άλλωστε των περιορισμένων ορίων που έχει η αύξηση της νομισματικής κυκλοφορίας στην επίλυση της κρίσης είναι κι οι ΗΠΑ, όπου τα αντίστοιχα μέτρα απλώς μετέθεσαν την κρίση, διευκολύνοντας εν τω μεταξύ τις αναδιαρθρώσεις του κεφαλαίου και την παραπέρα υποτίμηση της εργατικής δύναμης. Τίποτε καλύτερο...

Πηγή: [ΠΡΙΝ](#)